

Sygn. akt VII U 1882/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący Sędzia S.O. Lucyna Stąsik-Żmudziak

Protokolant sekretarz sądowy Anna Łempicka

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2016 roku w Lublinie

sprawy B. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania B. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 24 września 2015 roku znak: (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt VII U 1882/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 września 2015 roku, znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił B. K. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 748) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.), z uwagi na to, że na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawczyni nie udowodniła co najmniej 15 - letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku, nie przekładając świadectwa wykonywania pracy w tych warunkach (decyzja – k. 8 akt rentowych).

W odwołaniu B. K. nie zgodziła się ze wskazaną decyzją podnosząc, że w okresie od dnia(...) roku do dnia 31 grudnia 1994 roku wykonywała pracę w szczególnych warunkach w (...) Zakładach (...) na stanowisku ucznia – pracownika młodocianego, obuwnika wykrawacza oraz brygadzysty produkcji ds. materiałowych. W uzasadnieniu wskazała, że na wskazanych stanowiskach zajmowała się wykrawaniem elementów wierzchowych, które były wyprawiane środkami chemicznymi, pokrywane lakierami i farbami, co powodowało odór i było przyczyną uczulenia. Nadto szeroko podniosła inne okoliczności, w jej ocenie przesądzające dla uznania pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach (odwołanie – 2 – 2v. akt sądowych).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie podnosząc argumenty, które legły u podstaw zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 3 – 4 a.s.).

Na posiedzeniu w dniu 17 marca 2016 roku ubezpieczona wносиła o uwzględnienie w stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w Zakładach Produkcji (...) S.A. (protokół – k. 22v. a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

B. K., urodzona (...), w dniu (...) roku złożyła wniosek o emeryturę. W jego treści zawarła oświadczenie o tym, że jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i wnosi o przekazanie środków zgromadzonych w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu, na dochodu budżetu państwa. Na podstawie znajdujących się w aktach dokumentów organ rentowy uznał za udowodniony na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 26 lat, 3 miesiące i 24 dni, tj. 26 lat i 14 dni okresów składkowych oraz 3 miesiące i 10 dni okresów nieskładkowych. Żadnego z okresów zatrudnienia wnioskodawczyni organ rentowy nie uwzględnił przy ustalaniu stażu pracy w warunkach szczególnych (okoliczności bezsporne).

Z dniem(...) roku B. K. została zatrudniona w Zakładach (...) w budowie C. (następnie (...) Zakłady (...)) na podstawie umowy o pracę w ramach nauki zawodu w zawodzie obuwnik przemysłowy, którą odbywała w (...) Szkole (...) dla Pracujących przy zakładzie pracy. Ubezpieczona przez trzy dni w ciągu tygodnia uczestniczyła w teoretycznych zajęciach szkolnych a przez pozostałe trzy dni odbywała praktyki w zakładzie pracy przy taśmie produkcyjnej. Wskazaną naukę zawodu ubezpieczona ukończyła z dniem (...) roku w związku ze zwolnieniem z odbywania wstępnego stażu pracy. W dniu (...) roku złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin.

Od dnia(...)roku podstawę zatrudnienia ubezpieczonej stanowiła umowa o pracę zawarta na czas nieokreślony na stanowisku obuwnika wykrawacza wierzchów z przydziałem do świadczenia pracy na wydziale manipulacji wierzchów. Na zajmowanym stanowisku ubezpieczona zajmowała się wykrawaniem ze skór elementów wierzchnich, podszewkowych, między podszewkowych i wyściółki obuwia, takich jak przyszwia, obłożyna, zapiętki, zakładki, języki, podszewki obłożyn, wyściółki, podkrajki, wyłożenia, przy wykorzystaniu maszyny wierzchniej tzn. jednoramiennej. Polegało to na tym, że ubezpieczona układała na uprzednio pobranym z magazynu materiale metalowe wykrojniki i według powstałego w ten sposób wzoru wykrawała elementy wskazaną maszyną. Tak wykrojone elementy wierzchnie, podszewkowe, między podszewkowe i wyściółkowe obuwia ubezpieczona składała w wiązki po pięć par, które następnie pobierał inny pracownik w celu przekazania ich na szwalnię do szycia. Wykrawane przez ubezpieczoną elementy nie były elementami spodowymi obuwia. Sporadycznie zdarzało się, że ubezpieczona wykrawała również wierzchnie elementy obuwia z tekstyliów. Wskazane prace skarżąca wykonywała w systemie dwuzmianowym na akord w pozycji stojącej na dużej hali na której pracowało jeszcze około 50 pracowników w ramach ośmiogodzinnej normy czasu pracy, a w przypadku nie wykonania planu produkcji w tym czasie, również ponad wskazaną normę czasu pracy. Oprócz maszyn, na jednej z których pracowała ubezpieczona na hali produkcyjnej wykorzystywano również maszyny mostowe, stemplowarki, numerowarki, wyrównywarki oraz maszynę do sitodruku, których praca wytwarzała hałas. Podczas wykrawania skór oraz wielowarstwowych tekstyliów wydzielał się kurz. Natomiast skóry z których wycinano elementy wydzielały smród. W trakcie wykrawania podszewek ze skór baranich z futrem ubezpieczona pracowała w masce.

Z dniem 1 kwietnia 1980 roku powierzono ubezpieczonej wykonywanie obowiązków na stanowisku brygadzysty produkcji ds. materiałowych, co nie spowodowało zmiany w zakresie miejsca świadczenia pracy. Do obowiązków ubezpieczonej na zajmowanym stanowisku należało sprawdzanie obecności pracowników w pracy na poszczególnych warsztatach produkcyjnych, sporządzanie dziennych raportów obecności zgodnie z ustalonymi terminami, przeprowadzanie przynajmniej raz w miesiącu analiz stanu zatrudnienia porównując je z miesięcznymi planami zatrudnienia, codzienne składanie meldunków do kierownika wydziału z podaniem wykazu pracowników nieobecnych nieusprawiedliwionych, terminowe sporządzanie kart pracy dla poszczególnych warsztatów produkcyjnych poprzez wpisywanie ilości przepracowanych godzin oraz sporządzanie zestawień zbiorczych, sporządzanie zbiorczych wykazów pracowników pracujących na płacy przeciętnej po uprzednim załatwieniu wniosków indywidualnych, sprowadzenia materiałów pomocniczych na produkcję, terminowe sporządzanie sprawozdań z wykazu sald i obrotów materiałów pomocniczych, w przypadku przekroczeń w stosunku do norm rozpisowych sporządzanie i załatwianie protokołów dodatkowych pobrań, składanie zapotrzebowania na niezbędne materiały biurowe,

sprowadzanie z magazynu druków niezbędnych materiałów, sprowadzanie z magazynu bhp odzieży ochronnej dla pracowników, zakupywanie miesięcznych biletów na przejazdy dla pracowników, sporządzanie i załatwianie kart postojowych, sporządzanie miesięcznych zbiorczych wykazów roboczegodzin postojowych i przedkładanie ich do działu zatrudnienia i płac oraz załatwianie wszelkich spraw kadrowych dla pracowników.

W zakresie realizacji obowiązku sprowadzenia materiałów pomocniczych na produkcję, ubezpieczona pobierała z magazynów chemicznego, skór, tekstyliów, technicznego oraz bezpieczeństwa i higieny pracy skóry, tekstylia, płytki, podszewki, farby do numerowania cholewek, stemplowania wyściółek oraz sitodruku, aceton do rozcieńczania farb, proszki do prania, mydło dla pracowników całego wydziału, czyściwo oraz olej do wszystkich wykorzystywanych na wydziale maszyn. Wskazane materiały ubezpieczona przewoziła z magazynów na wózku o ładowności do 30 kilogramów, który ciągnęła. Po przewiezieniu materiałów na wydział wydawała je zgodnie z zapotrzebowaniem pracownikom wykonującym prace wykrawaczy wierzchowych, podszewkowych, numerowaczkom, stemplowaczkom. Przewożone przez ubezpieczoną farby były przelewane w magazynie przez magazyniera z opakowań do pięciolitrowego wiadra w którym farby były przewożone na wydział. Czynności związane pobraniem wskazanych materiałów zajmowały od trzech do czterech godzin w zależności od potrzeb danego dnia występujących na wydziale. Natomiast rozliczenie dokumentów zajmowało ubezpieczonej od półtorej do dwóch godzin w ramach dobowej normy czasu pracy.

Z dniem 1 marca 1992 roku powierzono ubezpieczonej obowiązki manipulantki z przydziałem do świadczenia pracy na wydziale rozkroju i opracowania.

Stosunek pracy ubezpieczonej ustał w wyniku rozwiązania umowy o pracę za wypowiedzeniem z dniem 31 grudnia 1994 roku.

W okresie od dnia 19 września 1995 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku ubezpieczona pozostawała w zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku obuwnika wykrawacza w Zakładach Produkcji (...) S.A. w C.. Na zajmowanym stanowisku wykonywała prace tożsame pracom wykonywanym w czasie zatrudnienia w (...) Zakładach (...) na stanowisku obuwnika wykrawacza wierzchów.

(umowa o pracę – k. 7; zakres czynności na stanowisku brygadzisty – k. 23; pismo ws. powierzenia obowiązków brygadzisty – k. 26; pisma ws. zajmowania stanowiska brygadzisty – k. 29, 30, 33, 35, 36, 38 – 49; pismo ws. powierzenia obowiązków manipulantki – k. 50; pismo ws. wypowiedzenia umowy o pracę – k. 57; świadectwo pracy – k. 58 akt osobowych – k. 10 a.s.; zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp – 7 – k. 11; pismo – k. 12 akt kapitałowych; zeznania B. K. – k. 21v. – 22v., 25 a.s.; zeznania świadka S. N. – k. 23 – 23v. a.s.; zeznania świadka T. G. – k. 23v. – 24v. a.s.)

Przystępując do oceny dowodów osobowych należy stwierdzić, że przesłuchani w sprawie świadkowie to osoby obce dla ubezpieczonej. Świadek S. N. pozostawał w zatrudnieniu w (...) Zakładach (...) w okresie od dnia 1 września 1976 roku do dnia 30 listopada 1994 roku a następnie w Zakładach Produkcji (...) S.A. w C. na wydziale manipulacji wierzchów jako wykrawacz elementów wierzchowych. Obsługiwał wycinarkę na potrzeby wycinania elementów wierzchowych butów na tej samej hali na której pracowała ubezpieczona na stanowisku obuwnika wykrawacza wierzchów. Świadek T. G. pozostawała w zatrudnieniu w (...) Zakładach (...) w okresie od dnia (...) roku do dnia 31 sierpnia 1994 roku. W okresie od dnia (...) do dnia (...) roku jako uczeń przyzakładowej szkoły, następnie obuwnik wykrawacz, brygadzista produkcji ds. materiałowych, a następnie instruktor praktycznej nauki zawodu od 16 października 1987 roku. Okresy zatrudnienia świadków w zasadzie w całości pokrywają się z okresami objętymi sporem. Okoliczności te w ocenie Sądu pozwalają na przyjęcie wniosku, że świadkowie posiadają niezbędne wiadomości dotyczące okoliczności zatrudnienia ubezpieczonej w okresach ich bezpośredniego kontaktu. Świadkowie szczegółowo opisali zakres obowiązków skarżącej oraz warunki w jakich były one wykonywane na stanowiskach obuwnika wykrawacza wierzchów oraz brygadzisty produkcji ds. materiałowych na wydziale manipulacji wierzchów. Zeznania świadków są logiczne oraz korelują z zeznaniami ubezpieczonej, wobec czego Sąd uznał je za wiarygodne.

Powyższa ocena dotyczy również zeznań ubezpieczonej, skoro były one zgodne z wiarygodnymi zeznaniami świadków i treścią dokumentów znajdujących się w aktach osobowych. Ubezpieczona wyczerpująco opisała swoje obowiązki. Brak jest jakichkolwiek przesłanek do kwestionowania jej zeznań.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił również w oparciu o powołane dowody z dokumentów. Ich autentyczność w toku procesu nie była kwestionowana przez strony. Ich forma oraz treść nie wzbudziła ponadto wątpliwości co do ich autentyczności z urzędu, wobec czego zostały one uznane za wiarygodne w całości i jako takie stanowiły pełnowartościowe źródło informacji o okolicznościach faktycznych w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie B. K. nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Do okoliczności spornej w rozpoznawanej sprawie, biorąc pod uwagę treść zaskarżonej decyzji, odwołania oraz zeznań skarżącej, należy możliwość zakwalifikowania okresu zatrudnienia ubezpieczonej w Zakładach (...) w budowie C. (następnie (...) Zakłady (...)) od dnia (...) roku do dnia 31 grudnia 1994 roku oraz w Zakładach Produkcji (...) S.A. w C. od dnia 19 września 1995 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku, w łącznym wymiarze 25 lat, 7 miesięcy i 13 dni, w związku z nieuznaniem przez organ rentowy żadnego okresu zatrudnienia ubezpieczonej jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, celem ustalenia czy legitymuje się ona 15 – letnim okresem tak kwalifikowanej pracy.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 a pkt 21 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748) – zwanej dalej ustawą emerytalną, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego dla kobiet urodzonych od dnia 1 października 1957 roku do dnia 31 grudnia 1957 roku wynosi co najmniej 61 lat i 8 miesięcy. Ubezpieczona nie ukończyła wyżej wymienionego wieku, zatem nie spełnia warunków niezbędnych do ustalenia jej prawa do emerytury w oparciu o powołany przepis.

Natomiast w myśl art. 46 w związku z art. 32 ustawy emerytalnej ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż wskazany, jeżeli nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego i warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach spełnią do dnia 31 grudnia 2008 roku. Przy czym wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których wymienionym osobom przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Według § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) – zwanego w dalszej części rozporządzeniem Rady Ministrów, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. B. K. do dnia 31 grudnia 2008 roku nie osiągnęła wymaganego przez cytowany przepis wieku emerytalnego.

Jednakże zgodnie z przepisem art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub

otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Według § 3 rozporządzenia Rady Ministrów okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury B. K. musiała spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 55 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnić:
 - a) co najmniej 15 - letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz
 - b) staż pracy w wymiarze co najmniej 20 lat.

Bezspornym jest, że ubezpieczona w dniu wydania zaskarżonej decyzji ukończyła wymagane 55 lat, na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się 20 - letnim stażem pracy oraz że jako członek otwartego funduszu emerytalnego wносиła o przekazanie środków zgromadzonych w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu na dochodu budżetu państwa.

Przechodząc do oceny, czy ubezpieczona spełnia warunek legitymowania się co najmniej 15 – letnim stażem pracy w warunkach szczególnych należy wskazać, że skarżąca występując do organu rentowego o przyznanie świadczenia emerytalnego nie przedłożyła na okoliczność wykonywania prac w szczególnych warunkach w okresach objętych sporem dokumentów wymaganych przez prawo, tj. świadectw pracy w szczególnych warunkach, na co powołał się organ rentowy. W ocenie Sądu taka sytuacja nie może dyskwalifikować możliwości ubiegania się przez ubezpieczoną o przedmiotowe świadczenie. Należy mieć bowiem na uwadze, że brak wystawienia wskazanego dokumentu nie jest wystarczającą podstawą do przyjęcia, że pracownik nie wykonywał pracy w takich warunkach. Obowiązek sporządzenia dokumentacji w tym zakresie obciąża pracodawcę, w związku z czym wyciąganie wobec pracownika jakichkolwiek negatywnych konsekwencji braku jej sporządzenia, byłoby dla niego nazbyt krzywdzące. Należy mieć na uwadze fakt, że w postępowaniu sądowym nie znajdują zastosowania ograniczenia w zakresie dopuszczalnych źródeł dowodowych, ustanowione na potrzeby postępowania przed ZUS, a wynikających z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz.

U. z 2011 roku, Nr 237, poz. 1412). Zasadniczym bowiem celem postępowania sądowego jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym, wszechstronnym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Ułatwia to art. 473 k.p.c., który wprost stanowi, iż w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron.

Powyższe oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., sygn. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r., sygn. III UZP 48/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 r., sygn. II UKN 186/97; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2013 r., sygn. III AUa 808/12). Z przedstawionym poglądem i wynikającymi z niego wnioskami Sąd Okręgowy w pełni się zgadza.

Nadto należy podnieść, że w sytuacji braku wymaganego świadectwa pracy w warunkach szczególnych z uwagi na jego niesporządzenie przez pracodawcę, sąd może prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana przez stronę, była wykonywana w warunkach wymaganych przepisami rozporządzenia, czy ubezpieczony zajmował któreś ze stanowisk pracy wymienionych w załącznikach nr 1 lub 2 do rozporządzenia Rady Ministrów (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 roku, sygn. III AUa 3113/08).

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w którym Sąd Okręgowy oparł się na dokumentach znajdujących się w aktach Zakładu i osobowych ubezpieczonej, jej zeznaniach złożonych w trybie art. 299 k.p.c. oraz zeznaniach świadków, pozwoliło ustalić w sposób pewny, że ubezpieczona nie wykonywała pracy w warunkach szczególnych w żadnym z okresów objętych sporem.

Z poczynionych ustaleń wynika, że w okresie od dnia (...) roku do dnia (...) roku ubezpieczona była zatrudniona w Zakładach (...) w budowie C. (następnie (...) Zakłady (...)) na podstawie umowy o pracę w ramach nauki zawodu w zawodzie obuwnik przemysłowy, którą odbywała w (...) Szkole (...) dla Pracujących przy zakładzie pracy. W ramach nauki zawodu ubezpieczona przez trzy dni w ciągu tygodnia uczestniczyła w teoretycznych zajęciach szkolnych a przez pozostałe trzy dni odbywała praktyki w zakładzie pracy przy taśmie produkcyjnej. Nie wykazała jednak wykonywaniem jakich prac się zajmowała w ramach zajęć praktycznych. Jednakże nawet gdyby przyjąć, że w ramach zajęć praktycznych ubezpieczona wykonywała prace mogące być uznanymi za prace wykonywane w warunkach szczególnych, to jednak nie byłoby możliwe zakwalifikowanie wskazanego okresu zatrudnienia jako tak kwalifikowanej pracy. Dokonując takiej oceny charakteru prawnego wskazanego okresu Sąd miał na uwadze wypracowany w orzecznictwie pogląd, zgodnie z którym, okres nauki zawodu połączonej z obowiązkiem doksztalcania się w zasadniczej szkole zawodowej nie stanowił okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej na zasadach określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2012 roku, sygn. akt I UK 262/11; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 sierpnia 2012 roku, sygn. akt I UK 130/12; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2009 roku, sygn. akt II UK 334/08). Bez znaczenia dla przyjęcia w realiach rozpoznawanej sprawy wskazanego poglądu pozostaje okoliczność, że skarżąca przez trzy dni w tygodniu odbywał praktyki przy taśmie produkcyjnej. Równocześnie bowiem w ramach nauki zawodu przez trzy dni w tygodniu skarżąca uczestniczyła w zajęciach teoretycznych w szkole. To zestawienie okoliczności ma znaczenie. Dla spełnienia wymagania wykonywania pracy w szczególnych warunkach istotne jest bowiem to, czy taka praca była przez pracownika faktycznie wykonywana stale. W realiach sprawy nie można byłoby przyjąć aby ubezpieczona w sposób stały wykonywała czynności możliwe do zakwalifikowania jako szczególne.

Z poczynionych ustaleń wynika również, że w czasie zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w okresie od dnia 16 czerwca 1974 roku do dnia 31 marca 1980 roku ubezpieczona na stanowisku obuwnika wykrawacza wierzchów pracowała na wydziale manipulacji wierzchów. Tam zajmowała się wykrawaniem ze skór elementów wierzchnich, podszewkowych, między podszewkowych i wyściółki obuwia, takich jak przyszwia, obłożyna, zapiętki, zakładki, języki, podszewki obłożyn, wyściółki, podkrążki, wyłożenia, przy wykorzystaniu maszyny wierzchniej tzn. jednoramiennej. Polegało to na tym, że ubezpieczona układała na uprzednio pobranym z magazynu materiale metalowe wykrojniki i według powstałego w ten sposób wzoru wykrawała elementy wskazaną maszyną. Tak wykrojone elementy

wierzchnie, podszewkowe, między podszewkowe i wyściółkowe obuwia ubezpieczona składała w wiązki po pięć par, które następnie pobierał inny pracownik w celu przekazania ich na szwalnie do zszycia. Wykrawane przez ubezpieczoną elementy, co przyznała sama ubezpieczona oraz zeznający w sprawie świadczenie, nie były elementami spodowymi obuwia. Nadto z poczynionych ustaleń wynika, że sporadycznie zdarzało się, iż ubezpieczona wykrawała również wierzchnie elementy obuwia z tekstyliów. Wskazane czynności w sposób nie budzący wątpliwości Sądu nie odpowiadają żadnemu rodzajowi pracy opisanemu w wykazie A, „Dział VII „W przemyśle lekkim”, poz. 12 „Produkcja spodów obuwniczych ze skóry, gumy i tworzyw sztucznych oraz klejenie i powlekanie tkanin obuwniczych”, poz. 13 „Prace przy przygotowywaniu klejów toksycznych i innych środków chemicznych do produkcji wyrobów przemysłu skórzanego” oraz poz. 14 „Prace związane ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego”, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów. Wskazane wyżej rodzaje pracy nie zostały powołane przypadkowo. Pozostają one bowiem w związku z profilem działalności zakładu pracy ubezpieczonej. Tym samym prace wykonywane przez ubezpieczoną we wskazanym okresie nie mogą być uznane za wymienione w wykazie A powołanego rozporządzenia. Jako takie nie mogą stanowić podstawy do uznania wskazanego okresu pracy w ramach którego były wykonywane za pracę w warunkach szczególnych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2005 roku, sygn. akt I UK 41/05).

Powyzsza ocena dotyczy również zatrudnienia ubezpieczonej we wskazanym zakładzie pracy na stanowisku brygadzysty produkcji ds. materiałowych na wydziale manipulacji wierzchów od dnia 1 kwietnia 1980 roku do dnia 28 lutego 1992 roku. Z poczynionych ustaleń wynika, że do obowiązków ubezpieczonej na zajmowanym stanowisku należało sprawdzanie obecności pracowników w pracy na poszczególnych warsztatach produkcyjnych, sporządzanie dziennych raportów obecności zgodnie z ustalonymi terminami, przeprowadzanie przynajmniej raz w miesiącu analiz stanu zatrudnienia porównując je z miesięcznymi planami zatrudnienia, codzienne składanie meldunków do kierownika wydziału z podaniem wykazu pracowników nieobecnych nieusprawiedliwionych, terminowe sporządzanie kart pracy dla poszczególnych warsztatów produkcyjnych poprzez wpisywanie ilości przepracowanych godzin oraz sporządzanie zestawień zbiorczych, sporządzanie zbiorczych wykazów pracowników pracujących na płacy przeciętnej po uprzednim załatwieniu wniosków indywidualnych, sprowadzenia materiałów pomocniczych na produkcję, terminowe sporządzanie sprawozdań z wykazu sald i obrotów materiałów pomocniczych, w przypadku przekroczeń w stosunku do norm rozpisowych sporządzanie i załatwianie protokołów dodatkowych pobrań, składanie zapotrzebowania na niezbędne materiały biurowe, sprowadzanie z magazynu druków niezbędnych materiałów, sprowadzanie z magazynu bhp odzieży ochronnej dla pracowników, zakupywanie miesięcznych biletów na przejazdy dla pracowników, sporządzanie i załatwianie kart postojowych, sporządzanie miesięcznych zbiorczych wykazów roboczo godzin postojowych i przedkładanie ich do działu zatrudnienia i płac, załatwianie wszelkich spraw kadrowych dla pracowników. Nadto jak ustalono w zakresie realizacji obowiązku sprowadzenia materiałów pomocniczych na produkcję ubezpieczona pobierała z magazynów chemicznego, skór, tekstyliów, technicznego oraz bezpieczeństwa i higieny pracy skóry, tekstylia, płytki, podszewki, farby do numerowania cholewek, stemplowania wyściółek oraz sitodruku, aceton do rozcieńczania farb, proszki do prania, mydło dla pracowników całego wydziału, czyściwo, olej do wszystkich wykorzystywanych na wydziale maszyn. Wskazane materiały ubezpieczona przewoziła z magazynów na wózku o ładowności do 30 kilogramów, który ciągnęła. Przewożone przez ubezpieczoną farby były przelewane w magazynie przez magazyniera z opakowań do pięciolitrowego wiadra w którym farby były przewożone na wydział. Czynności związane pobraniem wskazanych materiałów zajmowały od trzech do czterech w zależności od potrzeb danego dnia występujących na wydziale. Natomiast rozliczenie dokumentów zajmowało ubezpieczonej od półtorej do dwóch godzin w ramach dobowej normy czasu pracy.

Wskazane czynności w sposób nie budzący wątpliwości Sądu nie odpowiadają rodzajowi pracy opisanemu w wykazie A, „Dział VIII „W transporcie i łączności”, Transport, poz. 1 „Ciężkie prace ładunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie”, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów. Dokonując takiej oceny Sąd miał na uwadze po pierwsze, że zdecydowana większość materiałów przewożonych przez ubezpieczoną z magazynów na wydział manipulacji wierzchów nie miała charakteru opisanego w powołanej pozycji rozporządzenia Rady Ministrów oraz fakt, że od półtorej do dwóch godzin w ramach dobowej normy czasu pracy zajmowało ubezpieczonej rozliczenie dokumentów,

co w ocenie Sądu wyłączałoby uznanie transportu za wykonywany w pełnym wymiarze czasu pracy, przy założeniu, że sam w sobie stanowił pracę w szczególnych warunkach.

Odnosząc się do okresu zatrudnienia ubezpieczonej na stanowisku manipulantki na wydziale rozkroju i opracowania od dnia 1 marca 1992 do dnia 31 grudnia 1994 roku należy wskazać, że skarżąca nie wykazała jakiego rodzaju czynności w tym czasie i na tym stanowisku wykonywała.

Sąd nie znalazł również podstaw do uwzględnienia w stażu pracy w szczególnych warunkach z przyczyn wskazanych w odniesieniu do okresu zatrudnienia od dnia 16 czerwca 1974 roku do dnia 31 marca 1980 roku, okresu zatrudnienia ubezpieczonej w Zakładach Produkcji (...) S.A. w C. od dnia 19 września 1995 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku na stanowisku obuwnika wykrawacza mając na uwadze poczynione ustalenia co do charakteru wykonywanych czynności w tym drugim okresie, zgodnie z którymi na zajmowanym stanowisku ubezpieczona w okresie od dnia 19 września 1995 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku wykonywała prace tożsame pracom wykonywanym w czasie zatrudnienia w (...) Zakładach (...) na stanowisku obuwnika wykrawacza wierzchów.

W tym miejscu należy wskazać, że bez znaczenia przy tym pozostaje, podnoszona przez skarżącą okoliczności, że praca w okresach objętych sporem wykonywana była w trudnych i obciążających zdrowie warunkach. Samo subiektywne przekonanie ubezpieczonej, że jej praca z uwagi na uciążliwe warunki, w jakich była świadczona, może stanowić podstawę do przyznania mu uprawnień do emerytury w niższym od powszechnego wieku, nie znajduje uzasadnienia faktycznego i prawnego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 kwietnia 2014 roku, sygn. III AUa 1093/13). O uprawieniu do emerytury na podstawie § 2 rozporządzenia Rady Ministrów decyduje bowiem łączne spełnienie przez pracownika wszystkich warunków określonych w tym przepisie, a nie jego przekonanie, że charakter lub warunki pracy wystarczają do uznania jej za wykonywaną w szczególnych warunkach (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, sygn. II UKN 598/00). Z tych względów ocena charakteru pracy skarżącej, prezentowana przez nią, pozostaje więc w sferze jej dowolnej, ale nieuzasadnionej oceny, zamiast w sferze faktów. Należy podkreślić, że prawo do obniżenia wieku emerytalnego ma charakter wyjątku, wobec czego jego zakresu nie można rozszerzać w drodze wykładni przepisów prawa, która musi być ścisła, co m.in. nie pozwala na pominięcie pełnego wymiaru jej wykonywania jako przesłanki przyznana wnioskowanego prawa.

Podsumowując, wskazać trzeba, że o uprawieniu do wcześniejszej emerytury decyduje łączne ścisłe spełnienie wszystkich warunków określonych w art. 184 w związku z art. 32 ustawy emerytalnej, a nie przekonanie pracownika, że praca była wykonywana w szczególnym charakterze lub warunkach (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2010 roku, II UK 140/10; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2009 roku, I UK 218/09).

Jak wynika z poczynionych ustaleń B. K. pomimo, że legitymuje się ogólnym stażem pracy wynoszącym ponad 20 lat, ukończyła(...) lat życia i że jako członek otwartego funduszu emerytalnego wносиła o przekazanie środków zgromadzonych w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu, na dochodu budżetu państwa, to jednak nie spełnia warunku legitymowania się co najmniej 15 – letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Tym samym ubezpieczona nie spełnia łącznie wszystkich przesłanek do ustalenia jej prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej. Zatem nieuprawnionym byłoby przyznanie jej prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy oddalił odwołanie i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.